

Raadsvoorstel

Zaaknummer 198584
Datum raadsvergadering 12 december 2024
Portefeuillehouder M. Treep

Onderwerp Zwemveiligheid en zwemles

Voorstel

Het college stelt u voor :

1. Het beleidsdocument “*Veilig waterplezier voor iedereen: strategische aanpak zwemveiligheid in Leusden*” vast te stellen waarin de volgende beleidsdoelen zijn opgenomen:
 - Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot zwemles waarbij wordt gericht op het behalen van minimaal diploma A en B en hebben zo mogelijk daarnaast een certificaat voor Swim Experience, ofwel hebben diploma A, B en C; kinderen met een beperking behalen certificaten zwemvaardigheid als het behalen van een diploma niet mogelijk is;
 - (Meer) volwassenen zonder diploma gaan zwemlessen volgen; er zijn geen - financiële- drempels.
 - Alle inwoners van Leusden zijn zich bewust van de risico's van water binnen- en buitenshuis;
 - Het aanbod voor specifieke doelgroepen is breder bekend;
 - Behoud van Swim Experience;
2. Voor zwemlessen aan een nader te bepalen doelgroep volwassenen in 2025 een incidenteel budget van € 19.500 beschikbaar te stellen ten laste van het begrotingsresultaat 2025.
3. Voor continuering van Swim Experience voor de scholen in 2025 een incidenteel aanvullend budget van € 5.000 beschikbaar te stellen ten laste van het begrotingsresultaat 2025;
4. De structurele voortzetting van de budgetten bij punt 2. en 3. vanaf 2026 te betrekken bij de integrale afweging van nieuw beleid bij de Kadernota 2026;
5. De financiële gevolgen van dit voorstel (2. en 3.) te verwerken in de begrotingswijziging 2025-1002 welke via de Voorjaarsnota 2025 aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden.

Aanleiding

Nadat in 2021 de raad de beleidsvisie “Zin in Zwemmen” heeft vastgesteld, heeft het college vervolgens in 2023 de opdracht gekregen om beleid op te stellen en een plan te maken gericht op de zwemveiligheid van alle kinderen in Leusden (opgenomen in het addendum College Uitvoeringsprogramma 2023).

“De opdracht heeft tot doel dat elk kind in Leusden leert zwemmen. Financiële en culturele barrières mogen daarbij geen belemmering zijn. We ontwikkelen beleid en maken middelen vrij om hiervoor te zorgen. Dat kan in de vorm van de terugkeer van een vorm van schoolzwemmen of op een andere manier die hetzelfde doel bereikt”.

Uit recent onderzoek blijkt dat het aantal verdrinkingen toeneemt onder kinderen, jongeren en ouderen en dat het aantal kinderen dat zwemlessen krijgt, afneemt.

De gemeente ziet hierin een verantwoordelijkheid. De gemeente kan bijdragen aan het voorkomen van verdrinkingen door een rol te nemen in het wegnemen van barrières voor het verhogen van de zwemveiligheid van hun inwoners. Dat kan door de informatie- en voorlichting te verbeteren (verhogen van het risicobewustzijn) en zwemlessen toegankelijker te maken voor iedereen.

In februari 2024 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen voor herinvoering van schoolzwemmen. Vervolgens heeft er onderzoek plaatsgevonden naar de kosten daarvan (129 tot 212 miljoen voor Rijksoverheid en 9,5 tot 23 miljoen voor het onderwijs). Concrete verdere stappen vragen om een gecoördineerde inspanning van alle betrokken partijen. SEO dat de kosten onderzocht, concludeert dat verder onderzoek noodzakelijk is. Mocht deze ontwikkeling consequenties hebben voor dit voorstel, dan zal het college de raad informeren en een herzien voorstel voorleggen.

Doel/Effect

Het effect van de beschreven beleidsdoelen is gericht op het voorkomen van verdrinkingen door een grotere zwemvaardigheid en een hoger risicobewustzijn. We bewerkstelligen daarmee een grotere zwemveiligheid van alle inwoners van Leusden.

Argumenten

1. Hoewel Leusden relatief goed op de kaart staat wat betreft het aantal kinderen dat een A en B diploma heeft, loopt Leusden achter voor wat betreft het aantal kinderen dat een C-diploma haalt. Pas met de zwemvaardigheden van het C-diploma mag iemand zwemveilig genoemd worden. Daarnaast blijkt uit de doelgroepenanalyse dat niet alle inwoners van Leusden zich bewust zijn van de risico's van water binnens- en buitenshuis, niet goed op de hoogte zijn van het aanbod en dat nog niet alle inwoners onbeperkt toegang hebben tot zwemles. Als het om zwemveiligheid gaat heeft Leusden dus nog wel wat uitdagingen. De beleidsdoelen rusten op 2 pijlers: toegankelijkheid van de zwemlessen en risicobewustzijn.
 - 1.1 Toegankelijkheid van de zwemlessen.

Zwemlessen dragen bij aan de zwemveiligheid van mensen. Alle kinderen moeten daarom toegang hebben tot zwemles. Voor de kinderen is er voldoende financiële ondersteuning te vinden bij St. De Boom en het COA. We vinden het daarnaast ook belangrijk dat volwassenen leren zwemmen als zij dat vroeger niet hebben geleerd of zijn verlerd. Het aantal verdrinkingen onder (oudere) volwassenen neemt landelijk toe. Belangrijk is dat volwassenen verantwoordelijkheid kunnen dragen als zij met hun (klein-) kinderen naar het zwembad, het strand of een meer gaan.

- 1.2 Risicobewustzijn
Meer risicobewustzijn verhoogt de veiligheid van mensen. Een brede voorlichtingscampagne over de risico's van water in al haar verschijningsvormen en over het aanbod en de mogelijke financiële ondersteuning draagt bij aan de veiligheid van onze inwoners. De NRZ (Nationale Raad voor Zwemveiligheid) en de VSG (Vereniging Sport en Gemeenten) hebben in samenwerking een toolkit ontwikkeld met veel communicatiemateriaal. Wij gaan hier gebruik van maken in samenwerking met de GGD, integratiewerk en de scholen. Hoewel we niet alles meer hoeven te ontwikkelen, gaan we het op Leusdense maat maken. Hier zijn kosten aan verbonden. Wij verwachten dat binnen de begroting te kunnen bekostigen vanuit de CUP Zwemveiligheid en zwemles voor de uitvoering 2025. We zullen om de 5 jaar bekijken wat er dan nodig is.
- 1.3 Behoud van Swim Experience
Het percentage kinderen in Leusden dat een C diploma haalt is laag. Maar kinderen die Swim Experience hebben gevolgd tot en met groep 8 mogen we toch zwemveilig noemen, heeft de NRZ laten weten; zij zijn voldoende zwemvaardig en risicobewust. Zonder Swim Experience zouden er dus veel minder kinderen zwemveilig zijn. Bovendien is het effect van Swim Experience drieledig: Swim Experience realiseert niet alleen meer zwemveiligheid (zwemvaardigheid inclusief risicobewustzijn) maar vergroot tegelijkertijd ook het plezier in het water, zodat kinderen *blijven* zwemmen. Swim Experience werkt daarnaast als vangnet: kinderen zonder A en/of B diploma worden gesignaleerd en verwezen naar zwemles en eventuele financiële ondersteuning. AFAS heeft onlangs toegezegd de Swim Experience in ieder geval tot 2030 te blijven sponsoren.
2. Voor het behalen van het A-diploma is de norm van 50 uren vastgesteld door de NRZ. Deze norm is ook van toepassing op volwassenen die hun diploma wensen te behalen.
We spreken in de regel over volwassenen zonder enige vorm van eerder opgedane zwemervaring. Dit maakt dat zij in de praktijk ook vaak daadwerkelijk deze 50 uren nodig hebben voor het behalen van hun A-diploma. SRO biedt lessen van 45 minuten. 50 uren komen overeen met 66 zwemlessen van SRO.
Ervan uitgaande dat deze lessen bekostigd worden vanuit de aanschaf van 4-lessen kaarten (€46,80) houdt dit een bedrag in van €775 per persoon;
Jaarlijks komen circa 20 tot 23 volwassenen niet toe aan het afronden van het gehele traject voor het A-diploma. SRO heeft een sterk vermoeden dat de kosten daarbij een grote rol spelen.
Willen we deze mensen drempelloos toegang bieden tot voldoende zwemlessen voor diploma A, dan kost dat $23 \times €775 = €17.825$. We gaan dit via het Volwassenfonds regelen. Hier tellen we nog iets meer dan €1.500 administratie-/servicekosten bij op.
3. De reguliere zwemlessen vallen onder de verantwoordelijkheid van de ouders/opvoeders, maar de gemeente wil een verantwoordelijkheid nemen om aanvullend bij te dragen aan de zwemveiligheid van haar jonge inwoners, Inmiddels heeft ook de laatste school toegezegd mee te gaan doen aan Swim Experience.
Voor de continuering van Swim Experience is aanvullend een budget nodig van €5.000 (op basis van de begroting van SRO voor het badwater). Dit bedrag zal elk

jaar worden geïndexeerd. SRO zal zich in blijven spannen om meer sponsors te werven.

Alternatieve scenario's

- **Sluiting Zwembad Octopus na 2030:**
Bij sluiting van het zwembad, zullen alle doelgroepen buiten Leusden zwemlessen moeten volgen. Ook daar zijn wachtlijsten. De drempel wordt te hoog en velen zullen afhaken. Bovendien moet Swim Experience worden gestaakt. Beide gaan ten koste van de zwemveiligheid.
- **Opheffen Swim Experience:**
Zonder Swim Experience zullen vele kinderen niet de praktische vaardigheden en het zelfvertrouwen ontwikkelen dat nodig is om zwemveilig genoemd te kunnen worden.
- **Geen (extra) financiële ondersteuning voor volwassenen:**
Zwemles is ook voor de volwassenen een belangrijke preventieve interventie ter voorkoming van verdrinking. Voor sommige volwassenen zijn de kosten een belemmering. Minder volwassenen zullen zwemles volgen als er geen financiële ondersteuning is. Minder volwassenen zullen dan ook verantwoordelijkheid kunnen dragen voor hun (klein-) kinderen als zij samen plezier willen hebben in het water.
- **Geen communicatieplan:**
Zonder extra aandacht voor en informatie over het belang van zwemvaardigheid en zwemveiligheid zal het risicobewustzijn niet vergroten. Bij de meeste verdrinkingen is gebleken dat er geen goede inschatting van de risico's was geweest.

Tegenargumenten

- De verdrinkingen in Leusden zijn in aantallen nihil te noemen.
Juist dat willen we graag zo houden. Zwemveiligheid moet duurzaam worden onderhouden. De veranderende samenstelling van de inwoners van Leusden maakt de urgentie wel hoger.
- Het zwembad drukt zwaar op de begroting. Sluiten van het zwembad komt daarom in beeld als één van de bezuinigingsmaatregelen.
Bij de Kadernota zal de raad een integrale afweging moeten maken.

Risico's

De wachtlijsten vormen een belemmering en dus een risico voor (de verhoging van) de zwemveiligheid. Dit is een landelijk knelpunt, waar niet snel een oplossing voor is gevonden en waar de gemeente nauwelijks invloed op heeft. SRO (exploitant van zwembad Octopus) zet zich maximaal in om de personeelscapaciteit kwantitatief en kwalitatief op peil te krijgen en te houden.

Plan van aanpak/tijdsplanning

Meerdere onderdelen van het plan van aanpak (zie beleidsnota) zijn direct al opgepakt:

- Het organiseren van zwemlessen voor AMV-ers is al in werking gezet.
- Afspraken met de Montessorischool over Swim Experience worden nog in 2024 gemaakt.
- Afas heeft toegezegd de Swim Experience tot 2030 te willen sponsoren.
- Er is een start gemaakt met het aanpassen van het programma Swim Experience.

We plannen de rest van de beschreven aanpak geheel vanaf 2025.

De communicatiecampagne wordt om de 5 jaar herhaald.

Duurzaamheid

Voor de borging van Swim Experience na 2030 (als de sponsoring van AFAS stopt) wordt een plan gemaakt.

Het risicobewustzijn moet duurzaam worden onderhouden door om de 5 jaar een communicatie campagne in te zetten.

Voorwaarde voor het duurzaam verbeteren van zwemveiligheid in Leusden is behoud van een zwembad in Leusden.

Communicatie

Het voorstel is besproken met de Participatieraad. De Participatieraad kan zich volledig in de voorgelegde beslispunten vinden en ziet geen reden om een advies hierover uit te brengen.

Na vaststelling van de nota wordt een communicatieplan geformuleerd. Doelen, beoogde effecten en acties krijgen daarin campagnematig, conceptueel en planmatig vorm. Het communicatieplan baseert zich op de geformuleerde doelen uit de beleidsnota.

Communicatieplan wordt elke vijf jaar herzien en acties daaruit herhaald.

Bijlagen

Beleidsnota "Veilig waterplezier voor iedereen, strategische aanpak zwemveiligheid in Leusden", nr.198584

Het college van de gemeente Leusden,

R.B. van den Brink
directeur-secretaris

G. Bouwmeester
burgemeester

Gemeente Leusden

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Leusden:

Besluit op basis van het voorstel van het college van 2024, nummer:198584

b e s l u i t:

1. Het beleidsdocument "*Veilig waterplezier voor iedereen: strategische aanpak zwemveiligheid in Leusden*"? vast te stellen waarin de volgende beleidsdoelen zijn opgenomen:
 - Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot zwemles waarbij wordt gericht op het behalen van minimaal diploma A en B en hebben zo mogelijk daarnaast een certificaat voor Swim Experience, ofwel hebben diploma A, B en C; kinderen met een beperking behalen certificaten zwemvaardigheid als het behalen van een diploma niet mogelijk is;
 - (Meer) volwassenen zonder diploma gaan zwemlessen volgen; er zijn geen - financiële- drempels.
 - Alle inwoners van Leusden zijn zich bewust van de risico's van water binnen- en buitenshuis;
 - Het aanbod voor specifieke doelgroepen is breder bekend;
 - Behoud van Swim Experience;
2. Voor zwemlessen aan een nader te bepalen doelgroep volwassenen in 2025 een incidenteel budget van € 19.500 beschikbaar te stellen ten laste van het begrotingsresultaat 2025.
3. Voor continuering van Swim Experience voor de scholen in 2025 een incidenteel aanvullend budget van € 5.000 beschikbaar te stellen ten laste van het begrotingsresultaat 2025;
4. De structurele voortzetting van de budgetten bij punt 2. en 3. vanaf 2026 te betrekken bij de integrale afweging van nieuw beleid bij de Kadernota 2026;
5. De financiële gevolgen van dit voorstel (2. en 3.) te verwerken in de begrotingswijziging 2025-1002 welke via de Voorjaarsnota 2025 aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden.

Besloten in de openbare raadsvergadering van 12 december 2024

I. Schutte - van der Schans
griffier

G. Bouwmeester
voorzitter